

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 30 januari 1917 kl. 4 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om ändring i 23 § förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

(2:a avd.)

Närvarande: herrar Nilsson i Bonarp, Ollas A. Ericsson, Lyckholm, Antonsson, frih. Fleming, Bäckström, Jacob Larsson, Östberg, frih. Palmstierna, Röing, Källman, Rune, Månsson, Jonsson i Hökhult, Forssman, Roman, Holmström, Berg i Staby och Jönsson i Boa.

I en inom andra kammaren av herr *Olofsson* i Digernäs väckt motion, nr 9, föreslås, att riksdagen måtte för sin del besluta sådan ändring i förordningens om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering § 23, att »alla ledamöter av taxeringsnämnden måtte vara lika berättigade som skyldiga till att granska alla till nämnden inkomna deklarationer och uppgifter».

Tillika hemställer motionären, att bevillningsutskottet måtte formulera paragrafen i överensstämmelse med förslaget.

Beträffande motiveringen för detta förslag får utskottet hänvisa till motionen.

Vid självdeklarationens upptagande i vårt skattesystem sökte man i flera avseenden förekomma, att de uppgifter, deklaranterna ålades lämna om sina inkomst- och affärsförhållanden, skulle bli föremål för obehörig inblick. Sålunda stadgades i 1902 års inkomstskatteförordning, att granskningen av dessa uppgifter skulle verkställas endast av vederbörande taxeringsmyndighets ordförande med biträde i varje särskilt fall av den ledamot taxeringsmyndigheten utsåge samt av kronans ombud. Därjämte föreskrevs, att för innehållet av sålunda granskad uppgift icke finge inom taxeringsmyndighet lämnas vidare redogörelse än som för taxeringen oundgängligen erfordrades.

1910 års skattelagstiftning medförde härutinnan ej annan ändring än att omförmälda befogenhet tillades även den ledamot av taxeringsnämnd, som enligt den nya taxeringsförordningen Konungens befallningshavande skulle hava att förordna.

I den föreliggande motionen förordas en sådan utvidgning av tillträdet till deklarationsmaterialet, att detta må bli tillgängligt för alla ledamöter i taxeringsnämnd, och har motionären därvid föreslagit, att varje ledamot skulle bli ej allenast berättigad att i förekommande fall taga del av deklaration utan rent av skyldig att genomgå alla till nämnden inkomna deklarationer.

Spörsmålet om vilka personer, som böra få granska självdeklarationer, förelåg även vid 1914 års förra riksdag. I en av herr *Söderbom* väckt motion, II: 115, föreslogs sådan ändring av 23 §, att varje ledamot i vederbörande beskattningsnämnder skulle äga rätt att granska deklarationerna och dem bifogade handlingar.

Sistberörda motion skilde sig alltså från den förevarande genom att den ökade befogenheten ej förknippades med skyldighet att granska, ävensom däri att befogenheten skulle tillkomma ej blott taxeringsnämnds utan även provningsnämnds ledamöter.

Bevillningsutskottet (betänkandet nr 10) delade emellertid ej motionärens uppfattning utan avstyrkte motionen. Utskottet yttrade härvid följande:

»Såvitt utskottet har sig bekant, hava de nuvarande restriktionerna i förevarande hänseende icke väckt något missnöje eller vållat några olägenheter, och kan utskottet ej finna annat än, att det redan är tillräckligt sörjt för såväl att deklaranter uppgifter komma under vederbörligt bedömande som ock att de ledamöter av beskattningsnämnd, som ej personligen granskat deklaration, ändock bli i tvistiga fall behörigen underrättade om deklarationens innehåll i vidkommande delar och således icke, såsom motionären synes befara, nödgas fatta beslut i sak, som de ej till fullo känna.

Ett eftergivande i den riktning motionären föreslagit skulle å andra sidan onekligen i viss mån äventyra deklaratens berättigade anspråk på största möjliga sekretess beträffande deklARATIONEN. Härvid vill utskottet erinra om, att just de nya deklARATIONSFORMULÄREN, vilka i år första gången komma till användning, genom den mängd av detaljerade primäruppgifter, deklARANT enligt desamma i vissa fall måste lämna, torde nödga honom att i högre grad än hittills blotta sin ställning. Hans intresse att uppgifterna ej mera än nödigt komma till annans kännedom är följaktligen väsentligen ökat, och i sakens natur ligger, att, trots den stadgade tystnadsplikten för vederbörande, risKEN HÄRUTINNAN komme att växa i samma mån tillgången till deklARATIONERNA vidgades.»

I kamrarna blev motionen också avslagen utan votering, i första kammaren utan diskussion.

Vad bevillningsutskottet 1914 yttrade synes allt fort äga sin giltighet. Härutöver må, beträffande de ovan antydda hänseenden, i vilka den föreliggande motionen avviker från herr Söderboms, framhållas, att en föreskrift om skyldighet för varje ledamot att granska förekommande deklARATIONER icke synes betingad ens av motionärens syfte. I praktiken skulle en sådan anordning för övrigt leda till ett orimligt betungande av taxeringsarbetet, och ledamöternas tid skulle bliva tagen i anspråk i en utsträckning, som skulle påkalla nämndernas organisation efter helt andra grunder än de nu gällande. Vidare får utskottet erinra, att samma skäl, som tilläventyrs kunde tala för åtminstone en rättighet i förevarande avseende för taxeringsnämnds ledamöter, i fullt lika grad kunde åberopas i fråga om ledamöterna i provningsnämnd. Genom en sådan, i och för sig av konsekvensen betingad utvidgning av motionärens förslag skulle åter de olägenheter, som, enligt vad ovan anförts, äro för- enade med detta, självfallet i motsvarande mån växa.

Utskottet får alltså hemställa,

att herr Olofssons i Digernäs förevarande motion, II: 9, om ändring i 23 § av förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 30 januari 1917.

På bevillningsutskottets vägnar:

P. NILSSON.

Reservation

av herr *Källman*, vilken med instämmande av herrar *Månsson* och *Holmström* anfört:

Den inskränkning, som stadgats för ledamöter i beskattningsnämnd att taga del av skattskyldiges deklARATIONER, har säkerligen tidigare varit befogad. Numera, och efter det systemet med självdeklaration ett flertal år tillämpats, varigenom också risken »att yppa innehållet av skattskyldigs meddelade uppgift eller upplysning» blivit för vederbörande väl känd, lärer icke längre här ifrågavarande inskränkning lämpligen böra bibehållas.

För uppehållande av en, för ett rättvist och så långt möjligt riktigt taxeringsresultat icke hindrande sekretess, måste bestämmelserna i taxeringsförordningens § 52 mom. 2 anses tillfyllest. Däri stadgade viten och mer eller mindre oförutsedda skadeståndsbelopp avhålla nog från utspridande av uppgifter, som inhämtats under taxeringsarbetet. Denna bestämmelse skyddar alltså den skattskyldige från obehörigas kännedom om hans ekonomiska ställning. Men med obehöriga i detta fall kan eller bör icke förstås ledamot av beskattningsnämnd.

Såsom av taxeringsförordningens 33 och 43 §§ framgår, hava ledamöter i beskattningsnämnd i vissa fall att avgöra fråga medelst omröstning i nämnden, varvid den mening gäller, vilken flertalet biträtt. För att kunna avgiva votum i sådant ärende måste man givetvis dessförinnan ha erhållit del av alla på frågan inverkan omständigheter; med andra ord, en fullständig redogörelse bör i dylika fall lämnas i nämnden för innehållet i den deklARATIONER med därtill hörande uppgifter det är fråga om. Om någon ledamot i beskattningsnämnd hyser misstro mot skattskyldigs lämnade uppgifter, torde han endast behöva opponera mot den slutsumma ordföranden meddelar vara deklARANTENS uppgift om inkomstens storlek för att såmedelst framkalla en redogörelse för deklARATIONENS innehåll i detalj. Detta är emellertid utan tvivel ett mera tidsödande sätt för erhållande av de uppgifter, en ledamot i nämnden anser sig behöva för avgivande av sitt votum, än om förordningen medgav ledamot rätt att taga del av deklARATIONER eller annan ingiven uppgift.

I ett slag av taxeringsdistrikt, nämligen de som omfatta flera kommuner, torde nuvarande bestämmelser på detta område få anses vara synnerligen olämpliga. Om ett dylikt distrikt innefattar t. ex. tre kommuner, låter det mycket väl tänka sig att ordföranden är bosatt alldeles utom distriktet och den av Konungens befallningshavande förordnade

ledamoten samt den av nämnden utsedde äro boende i *en* av kommunerna. Vid sådant förhållande blir det ingen inom de två kommunerna boende, som har rätt att granska därifrån avgivna deklARATIONER.

Vid 1913 års riksdag fastställdes nya deklarationsformulär, vars innebörd var att i taxeringsärenden tillerkänna beskattningsnämnden större befogenheter. Här om yttrade dåvarande bevillningsutskottet — utlåtande nr 60 — bland annat. »De sistförflutna två årens erfarenheter av taxeringsarbetet hava, på sätt särskilt de av vederbörande taxeringsnämndsordförande och Konungens befallningshavande i samtliga län avgivna, av departementschefen åberopade och jämväl för utskottet tillgängliga yttranden angiva, tydligt ådagalagt behovet av i vissa avseenden mera effektiva former för de skattskyldiges deklARATIONER.» Ett utdrag ur länsstyrelsernas ifrågavarande yttranden medföljde nämnda utlåtande som bilaga. Säkerligen ha de vid det tillfället förändrade deklarationsformulären bidragit till att åstadkomma ett bättre och mera riktigt taxeringsresultat. Det bör emellertid ihågkommas, att lagbestämmelser och formulär ha föga eller ringa betydelse, om det icke hos beskattningsmyndigheterna finnes ett verkligt levande intresse för den uppgift, som är deras. Att uppehålla ett hinder för intresserade ledamöter att på ett effektivt sätt fullgöra sitt uppdrag, kan icke vara lyckligt.

Bevillningsutskottets yttrande 1914 — återgivet i detta betänkande — synes mig innebära ett visst misstroende mot ledamöter av beskattningsnämnd, som jag icke kan dela. Den stadgade tystnadsplikten skyddar ovillkorligen den skattskyldiges berättigade intressen. Vid sidan därom böra inga hinder läggas i vägen för en prövning av inkomna uppgifter, vilka tyvärr ofta brista i fullständighet.

Till vad här anförts må endast tilläggas, att jag icke kan dela motionärens förslag om *skyldighet* för alla ledamöter av taxeringsnämnd att granska alla till nämnden inkomna deklARATIONER och uppgifter. Den, som är förtrogen med taxeringsarbetets förlopp, vet, att detta är orealiserbart.

Då utskottet icke ansett sig vilja göra något av den förevarande motionen och då för ett konsekvent bifall till densamma i lämplig omfattning det fordras jämväl ändringar i motsvarande bestämmelser rörande prövningsnämnd, varom motion icke föreligger, har jag varit förhindrad framställa definitiva yrkanden och har därför på sätt som skett fått inskränka mig till att tillkännagiva en från utskottets majoritet avvikande mening.